

Rekenkamer

Verslag Rekenkamer BEL t/m augustus 2022

**Toegevoegd aanvulling van het bestuur van
de Rekenkamer BEL over de periode
september t/m december 2022**

Inhoud

Voorwoord.....	3
1 Inleiding.....	4
2 Samenstelling Rekenkamer BEL	4
3 Onderzoek in 2022	5
4 Evaluatie en communicatie	6
5 Kwaliteitsdocument	6
6 Jaarrekening tot en met augustus 2022	7
Bijlage A: Nevenfuncties leden Rekenkamer BEL	8
Bijlage B: Conclusies en aanbevelingen van rekenkameronderzoeken	9
Bijlage C: aanvulling van het bestuur van de Rekenkamer BEL over de periode september t/m december 2022.....	12

Voorwoord

Het jaarverslag 2022 van de Rekenkamer BEL over de periode 1 januari 2022 tot en met 31 augustus 2022 ligt voor u. Dit vraagt om een toelichting. De voorzitter en lid van de Rekenkamer BEL zijn door de raden benoemd tot en met 31 augustus 2022. Na die datum is de rekenkamer bij de drie gemeenten niet bemenst. Voorbereidingen worden getroffen om de drie raden te ondersteunen met het vormen van een nieuwe rekenkamer.

Door middel van dit jaarverslag legt de Rekenkamer BEL verantwoording af over de periode in 2022 dat deze actief was. Bovendien is het document informatief voor een toekomstige rekenkamer. De huidige bezetting van de rkc BEL kan immers niets overdragen aan haar opvolgers.

Aan het einde gekomen van een periode past een woord van dank. Allereerst zijn de leden dank verschuldigd aan de ambtelijk secretaris van de Rekenkamer BEL, Elly de Veij. Zij was altijd proactief en heeft in goede samenwerking de rekenkamercommissie uitstekend ondersteund. Dank aan de gemeenteraden en de griffies van Blaricum, Eemnes en Laren voor het in de rekenkamer gestelde vertrouwen. Ook bedanken de rekenkamerleden de bestuursleden die de Stichting Rekenkamer BEL hebben bestuurd de afgelopen jaren, voor het prettige contact en de beschikbaarheid voor dialoog. Tot slot dankt de rekenkamer de colleges, ambtelijke organisatie en allen die de afgelopen jaren in welke vorm dan ook een bijdrage hebben geleverd aan de Rekenkamer BEL.

Eemnes, 31 augustus 2022.

Etienne Lemmens, voorzitter.

Sandra van Breugel, lid.

1 Inleiding

De gemeenteraden van Blaricum, Eemnes en Laren hebben ieder hun eigen rekenkamerfunctie, maar elke raad benoemt hiertoe dezelfde personen. Daarmee geven zij gezamenlijk invulling aan de rekenkamerfunctie en ontstaat feitelijk één gezamenlijke rekenkamer. Deze is organisatorisch ondergebracht in de Stichting Rekenkamercommissie BEL.

In dit jaarverslag legt de Rekenkamer BEL verantwoording af over het onderzoek en de activiteiten die zij in 2022 heeft uitgevoerd en de kosten die daarvoor gemaakt zijn in dat jaar.

De Rekenkamer BEL heeft een onafhankelijke positie binnen de BEL-gemeenten, zowel naar gemeenteraad, college en ambtelijke organisatie als naar burgers, bedrijven en instellingen. Het onderzoek van de rekenkamer richt zich op de doeltreffendheid, doelmatigheid en rechtmatigheid van het beleid en bestuur van de BEL-gemeenten. De conclusies en aanbevelingen van rekenkameronderzoeken zijn in de eerste plaats gericht aan de raden, maar kunnen ook worden geadresseerd aan de colleges van B&W. De rekenkamer beoogt met haar onderzoek een bijdrage te leveren aan een goed en transparant bestuur in de BEL-gemeenten en het vertrouwen van de burger in dat bestuur.

2 Samenstelling Rekenkamer BEL

De Rekenkamer BEL bestond tot en met augustus 2022 uit drie externe leden:

- Voorzitter, vacature vanaf 1 maart 2021;
- drs. E.J.M. (Etienne) Lemmens (penningmeester en sinds 1 maart 2021 plaatsvervangend voorzitter);
- lid, mr. drs. A.M.M. (Sandra) van Breugel.

De nevenfuncties van de rekenkamerleden staan vermeld in bijlage A van dit jaarverslag.

In 2021 verliet de voorzitter, mevr. Stadhouders, tussentijds de rekenkamer, onder andere om meer tijd te besteden aan een eigen promotieonderzoek. De raden hebben, op aangeven van twee burgemeesters, gemeld zich te willen oriënteren op een nieuwe invulling van de rekenkamer, mede met het oog op de aanstaande wetswijziging 'versterking decentrale rekenkamers'. De vacature van de voorzitter is toen niet opgevuld. Vanaf dat moment heeft de penningmeester als plaatsvervangend voorzitter gefunctioneerd.

De oriëntatie over de invulling van de rekenkamer is evenwel niet van de grond gekomen. Vanaf 1 december 2021 heeft het lid van de rekenkamer, mevr. De Jonge, om gezondheidsredenen tussentijds afscheid genomen. Het reglement van de rekenkamer schrijft voor dat minimaal twee leden een besluit kunnen nemen. Omdat er nog maar 1 rekenkamerlid over bleef, kon de rekenkamer geen besluiten nemen en geen onderzoeken (laten) uitvoeren. Er was de facto geen rekenkamer meer.

Om het functioneren van de rekenkamer te borgen en aan de wettelijke verplichting te voldoen, moest een lacune voorkomen worden. Er is gezocht naar een praktische tussenoplossing. Vanaf 1 januari 2022 is mr.drs. A.M.M. van Breugel bereid gevonden de Rekenkamer Bel te versterken, tot en met augustus 2022. In de tussentijd kunnen de

raden zich gaan oriënteren op een nieuwe inrichting van de rekenkamer in de BEL-gemeenten.

De gemeenteraden hebben nog geen beslissing genomen over een mogelijke nieuwe inrichting van de Rekenkamer. De benoemingstermijn van beide huidige leden van de rekenkamer verloopt 1 september 2022. Daardoor is er vanaf 1 september 2022 geen actieve Rekenkamer BEL meer.

Het secretariaat van de rekenkamer wordt gevoerd door mw. Elly de Veij.

De drie plaatsvervangend voorzitters van de gemeenteraden vormen het bestuur van de Stichting Rekenkamercommissie BEL. Tot de gemeenteraadsverkiezingen van 16 maart 2022 waren dat:

- mw. B. Kukupessy (Blaricum);
- dhr. E. van IJken (Eemnes);
- mw. J. Timmerman-Hamers (Laren).

Na de gemeenteraadsverkiezing van 16 maart 2022 is de samenstelling gewijzigd. Het bestuur bestaat vanaf juni 2022 uit de volgende personen:

- dhr. P. Uitendaal (Blaricum);
- dhr. B. Pouw (Eemnes);
- mw. J. Timmerman-Hamers (Laren).

3 Onderzoek in 2022

De Rekenkamer BEL heeft in 2021 aangehaakt bij het jaarlijkse Doe-mee-onderzoek van de NVRR. Onderzocht is **De praktijk van de Wob bij decentrale overheden**.

In de 2e helft van 2021 is bij 93 rekenkamer(commissie)s onderzoek gedaan naar de praktijk van de Wet openbaarheid van bestuur (Wob) met een doorkijk naar de nieuwe wet: de Wet open overheid (Woo). Het betreft de periode 2018 -2020. Aan het onderzoek namen 93 rekenkamer(commissie)s deel, te weten 83 gemeentelijke rekenkamer(commissie)s, 8 provinciale rekenkamers en de rekenkamercommissies van 2 waterschappen.

In maart 2022 heeft de rekenkamer de rekenkamerbrief met hierin de bevindingen van de BEL-gemeenten en vergelijkingen met de bevindingen van de andere onderzochte gemeenten, aan de raden van de BEL-gemeenten aangeboden. In de rekenkamerbrief is ook vooruitgekeken naar de invoering van de Wet open overheid (Woo), de opvolger van de Wob. Deze wet is in werking getreden op 1 mei 2022. De conclusies en aanbevelingen uit de rekenkamerbrief zijn in dit verslag opgenomen in bijlage B.

In mei 2022 is de rekenkamer een quickscan gestart over de **naleving van de AVG voor en door de gemeenteraad**.

Het onderzoek richt zich uitsluitend op de bescherming van (bijzondere) persoonsgegevens van zowel raadsleden als van natuurlijke personen (inwoners) van wie gegevens bekend worden in raads- of commissievergaderingen of de daarin behandelde documenten (hetgeen te zien is als gegevensverwerking).

De rekenkamer zal de resultaten van deze quickscan in augustus 2022 aan de gemeenteraden rapporteren in een rekenkamerbrief.

Onderzoeksonderwerp ingediend door een burger.

Een burger heeft aan de rekenkamer gevraagd een specifiek onderwerp te onderzoeken. Hieraan heeft de rekenkamer, mede gelet op de onderbezetting, geen gevolg aan kunnen geven. De rekenkamer heeft dit beredeneerd teruggekoppeld aan de indiener van het onderwerp.

4 Evaluatie en communicatie

Op 12 mei heeft de Rekenkamer in het inwerkprogramma van de nieuwe BEL-gemeenteraden een presentatie gegeven over de functie van de rekenkamer. Tijdens een goed bezochte sessie is de rekenkamer onder andere ingegaan op de wijze waarop deze de gemeenteraad ondersteunt in diens taken, welke onderzoeken de rekenkamer in de afgelopen raadsperiode heeft opgeleverd en de wijzigingen van het wetsvoorstel 'versterking decentrale rekenkamers'.

Raadsleden hebben een kwartier voorafgaand aan de vergadering van de rekenkamer de mogelijkheid in te spreken, mits zij uiterlijk een werkdag van tevoren bij het secretariaat melden hier gebruik van te willen maken. Dit is in 2022 niet gebeurd.

De rekenkamer voert na ieder onderzoek een interne evaluatie uit. Ook evalueert zij sinds 2019 jaarlijks de doorwerking van rekenkameronderzoeken. De doorwerking van de aanbevelingen nemen we meestal op in het jaarverslag, indien de gegevens daarover nog niet aangeleverd zijn overwegen we een aparte rekenkamerbrief daarover op te stellen.

Bij een door de rekenkamer georganiseerde informatiebijeenkomst over een onderzoeksrapport voor raadsleden, colleges en medewerkers van de BEL Combinatie, worden ook de pers en belangstellenden uitgenodigd.

Meer informatie van en over de Rekenkamer BEL is te vinden op de websites van de drie gemeenten, op de eigen pagina van de rekenkamer. Contact opnemen met en vragen stellen aan de rekenkamer kan via het secretariaat van de rekenkamer: rekenkamer@belcombinatie.nl.

5 Kwaliteitsdocument

In 2017 heeft de Rekenkamer BEL een kwaliteitsdocument opgesteld. Het kwaliteitsdocument maakt de missie, visie en werkwijze van de rekenkamer transparant en beschrijft de procedures, werkwijzen van de rekenkamer en de kwaliteitseisen die de rekenkamer stelt aan onderzoek en de rapportage daarover. Het kwaliteitsdocument gaat onder meer in op de verschillende soorten onderzoek, de formele gang van zaken en op afzonderlijke aspecten zoals: vooronderzoek, startdocument, aanbesteding, kwaliteitseisen rapportages, aanbevelingen, publicatie, doorwerking en integriteit. Het kwaliteitsdocument functioneert tevens als richtlijn voor onderzoekers die werken in opdracht van de rekenkamer. Het kwaliteitsdocument is een levend document dat jaarlijks waar nodig wordt geüpdatet. Vanwege de onderbezetting van de Rekenkamer heeft er in 2022 geen update plaatsgevonden. Het document is te vinden op de webpagina van de Rekenkamer BEL.

6 Jaarrekening tot en met augustus 2022

De Rekenkamer BEL beschikt over een eigen budget dat de drie gemeenten beschikbaar stellen. In 2021 bedroeg dit budget €22.000,- per gemeente.¹

De uitgaven en inkomsten in 2022, tot en met augustus 2022, zijn als volgt verdeeld:

		Uitgaven	Inkomsten
1	Bijdragen 3 gemeenten 2022		66.000
2	Onderzoeken tot en met augustus 2022	9.150	
3	Honorering en onderzoek door leden tot en met augustus 2022	12.376	
4	Diverse kosten tot en met augustus 2022	799 + PM	
5	Reserve augustus 2022	43.675 – PM	
	Totaal	66.000	66.000

Aan de inkomstenkant staan de bijdragen van de gemeenten Blaricum, Eemnes en Laren op de balans.

Afgerond zijn de onderzoeken naar 'De praktijk van de Wob bij decentrale overheden' door de leden van de rekenkamer en 'Naleving AVG voor en door de BEL-gemeenteraden' in gezamenlijkheid van rekenkamer met externen. Aan het uitvoeren van de onderzoeken door externen is €9.150 besteed.

De honorering van de leden bedroeg in 2022 €12.376 conform hetgeen is vastgelegd in de verordening op de rekenkamercommissies BEL-gemeenten. Diverse kosten bedroegen €799+PM voor onder andere de kosten van het lidmaatschap van de Nederlandse Vereniging van Rekenkamers en Rekenkamercommissies (NVRK) en catering.

---

¹ In 2019 hebben de raden de bijdrage vanuit de gemeenten vanaf 2020 teruggebracht naar het oorspronkelijke niveau zoals vastgesteld in de Samenwerkingsovereenkomst van de Rekenkamercommissie BEL van 15 november 2006, namelijk € 22.000,- per gemeente.

Bijlage A: Nevenfuncties leden Rekenkamer BEL

Voorzitter, vacature

Etienne Lemmens (penningmeester en plaatsvervangend voorzitter)

- ✚ Vennoot Prae Advies en onderzoek B.V.;
- ✚ Vennoot BB35 BV, sociale zekerheid en arbeidsmarktvraagstukken;
- ✚ Voorzitter Rekenkamercommissie Brunssum;
- ✚ Voorzitter Rekenkamercommissie Landgraaf;
- ✚ Lid Rekenkamercommissie Son & Breugel
- ✚ Lid Rekenkamercommissie Geldrop-Mierlo;
- ✚ Plaatsvervangend voorzitter Rekenkamer Heerlen;
- ✚ Bestuurssecretaris Nederlandse Vereniging voor Rekenkamers en Rekenkamercommissies (NVRN);
- ✚ Lid sectorbestuur FNV Zelfstandigen;
- ✚ Lid Raad van Toezicht de Tussenvoorziening te Utrecht;
- ✚ Bestuursadviseur Careweb.

Sandra van Breugel (lid)

- ✚ Directeur/eigenaar SB GO&A
- ✚ Voorzitter rkc Geldrop Mierlo
- ✚ Voorzitter rkc Son en Breugel
- ✚ Voorzitter Rekenkamer Hoeksche Waard
- ✚ Voorzitter klachtencommissie verplichte zorg, GGZ Centraal, Amersfoort
- ✚ Voorzitter klachtencommissie verplichte zorg, GGZ Fivoor, Poortugaal en Den Dolder
- ✚ Voorzitter klachtencommissie patiënten Reinier de Graaf Gasthuis (ziekenhuis) Delft
- ✚ Voorzitter klachtencommissie medewerkers Amarant (gehandicaptenzorg) Tilburg
- ✚ Vice voorzitter RvC ACV NV (afvalbedrijf) Ede tot 14 juni 2022
- ✚ Lid bestuur NVRN

Bijlage B. Conclusies en aanbevelingen van rekenkameronderzoeken

Onderzoek 'De praktijk van de Wob bij decentrale overheden' over 2018 tm 2020

De Rekenkamer BEL heeft in 2021 aangehaakt bij het Doe-mee-onderzoek van de NVRR. Onderzocht is **De praktijk van de Wob bij decentrale overheden in de periode tussen 2018 en 2020**.

In het proces met het externe bureau heeft de ambtelijke organisatie van de BEL-combinatie een feitencheck gedaan die verwerkt is in het brondocument. Het externe bureau heeft dit brondocument en ook de data van alle onderzochte bestuursorganen en een algemeen rapport gezonden naar de rekenkamers die hebben meegedaan aan dit onderzoek. Op basis van deze documenten heeft de Rekenkamer BEL dit rapport opgesteld. Alle algemene rapporten van het externe bureau zijn als bijlage bij dit rapport opgenomen. De Rekenkamer BEL heeft op 11 april 2022 over dit onderzoek een Rekenkamerbrief verstuurd.

Conclusies en aanbevelingen

Onderzoeksvraag

De vraag die in het onderzoek centraal staat is:

Hoe geven de overheden vorm aan de afhandeling van Wob-verzoeken, in hoeverre gebeurt dit rechtmatig, hoe wordt hierover verantwoording afgelegd, hoe is actieve openbaarmaking geregeld en hoe verhoudt zich dat tot de eisen die de Wet open overheid (Woo) straks gaat stellen?

De onderzoeksvraag is uitgesplitst naar verschillende onderdelen en besteedt aandacht aan de Wob uitsplitst naar een vijftal thema's:

1. het beleid voor de behandeling van Wob-verzoeken en de organisatie-inrichting
2. de behandeling van Wob-verzoeken
3. de rechtsbescherming van de indiener van een Wob-verzoek
4. de verantwoording aan de volksvertegenwoordiging over Wob-verzoeken, en
5. de actieve openbaarheid (uit eigen beweging openbaar maken van informatie), mede in het licht van de komst van de Wet open overheid per 1 mei 2022.

Informatie en wijze van indienen

De BEL-gemeenten gaan op een goede wijze om met Wob-verzoeken. De informatie over de Wob-aanvraag op de website is goed vind- en leesbaar. Het indienen van een verzoek wordt als laagdrempelig gekwalificeerd. Maar het gemak waarop kan beter en met meer mogelijkheden, bijvoorbeeld met meer mogelijkheden dan mondeling of per brief. Via e-mail of contactformulier op website zouden overwogen kunnen worden.

Ook al is de informatie over het indienen van een Wob-verzoek als volledig gekwalificeerd, kan deze nog aangevuld worden met onder andere hulp bij een te algemeen gesteld Wob-verzoek of bezwaar aantekenen tegen een besluit op het Wob-verzoek. Informatie over dat laatste staat wel op de site van de gemeenten, maar onder klachten en bezwaar.

Passieve openbaarheid

Geconstateerd is dat er geen beleid is geformuleerd met betrekking tot Wob-verzoeken en passieve openbaarheid. Wel zijn er werkinstructies.

Actieve openbaarheid

Met de introductie van de Woo wordt de actieve openbaarheid prominenter. De Woo treedt op 1 mei 2022 in werking en de BEL gemeenten zijn aan de slag gegaan met voorbereidingen daarop. Net als veel gemeenten heeft BEL-gemeenten geen beleid of regels opgesteld met betrekking tot de actieve openbaarheid. Aangegeven wordt dat besluiten die vanwege een (andere) verplichting openbaar gemaakt moeten worden, ook actief worden gepubliceerd. Met het oog op de uitgebreide eisen die de Woo hierop stelt is het aan te bevelen beleid of regels met betrekking tot actieve openbaarheid op te stellen. Uit de ambtelijke hoor en wederhoor blijkt dat de BEL-organisatie daarmee bezig is.

Ja, tenzij

Als er een aanvraag is ingediend, tracht de gemeente de aanvraag te honoreren tenzij uitzonderingsgronden gelden. Evenals bij de meerderheid van de gemeenten is de begrijpelijkheid en de leesbaarheid van de besluiten goed.

De uitzonderingsgronden en beperkingen worden over het algemeen op dezelfde wijze toegepast als bij de meerderheid van de gemeenten. Als de uitzonderingsgrond wordt toegepast wordt deze voldoende tot goed gemotiveerd in het besluit. Op twee van de onderzochte dossiers na, waarvan één als onvoldoende en één als matig is gekwalificeerd. Iedere aanvraag wordt serieus genomen en in de meeste gevallen wordt de gevraagde informatie verstrekt. Er worden weinig bezwaren aangetekend tegen de besluiten. In een van de onderzochte dossiers is dat wel het geval geweest, en het bezwaar heeft niet geleid tot een aangepast besluit.

Bezwaar en beroep

Er wordt weinig gebruik gemaakt van het aantekenen van bezwaar tegen een besluit in het kader van een Wob-verzoek. De informatie om bezwaar te maken tegen een besluit is wel op de website aanwezig, alleen niet op de plek waar informatie over de Wob staat. In het algemeen verdient het aanbeveling om de informatie op de website over de Wob, en binnenkort de Woo, onder de loep te nemen en te vervolledigen.

Awb

De informatie op de websites van de gemeenten over de afhandeling van Wob-verzoeken en de Awb is als voldoende beoordeeld.

In zeven van de tien Blaricumse dossiers is goed voldaan aan de Awb en de beginselen van behoorlijk bestuur. In drie dossiers is dat als voldoende gekwalificeerd.

In alle negen dossiers van Eemnes is daaraan voldoende voldaan.

In negen van de tien Larense dossiers is goed voldaan aan de Awb en de beginselen van goed bestuur. Voor één dossiers was dat voldoende.

Registratie

Opvallend is dat er weinig tot niets geregistreerd wordt over de afhandeling en de karakteristieken van een Wob-verzoek. Algemene kenmerken over wie er verzoeken indienen, verdeling over de domeinen, hoeveel Wob-verzoeken geheel of gedeeltelijk worden toegekend, hoeveel Wob-verzoeken tijdig worden afgehandeld enz. Het is uiteraard niet nodig alles te registreren, maar het is aanbevelenswaardig om na te gaan waarop het management sturingsgegevens wil hebben.

De raad krijgt in het juridisch jaarverslag informatie over de afhandeling van bezwaren op de Wob-verzoeken. Dat gebeurt weinig en daarmee is de raad grotendeels verstoken van informatie over Wob-verzoeken in het algemeen.

Mede met het oog op de registratie is het aanbevelenswaardig om na te gaan waarop de raad geïnformeerd wil worden om te kunnen controleren of het Wob-proces, binnenkort het Woo-proces, voor de burger de openbaarheid biedt die de gemeente nastreeft.

Bijlage C: aanvulling van het Bestuur van de Rekenkamer BEL over de periode september t/m december 2022

Zoals gememoreerd functioneren de drie BEL-gemeenten per 1 september 2022 zonder een Rekenkamer.

Op 29 september 2022 is door de heer Jan Veenstra, griffier van Huizen, een inleidende presentatie gehouden voor de raadsleden van de drie BEL-gemeenten over de ontstane situatie in de drie BEL-gemeenten. Daarbij is ook tekst en uitleg gegeven over de Gemeentewet betreffende de samenstelling en inrichting van de rekenkamer en de gemeenschappelijke rekenkamer.

Voorafgaande aan deze bijeenkomst is er een kleine enquête gehouden onder alle raadsleden over het ervaren functioneren van de Rekenkamer in de afgelopen periode. Discussies nadien hebben nog niet geleid tot een volgende invulling van een rekenkamer voor de drie gemeenten zoals deze in 2024 verplicht vorm moet krijgen.

In 2023 zullen de raden alsnog tot invulling moeten komen om aan de a.s. wetgeving te gaan voldoen. Het bestuur van de RKC zal, in overleg met betrokken partijen, hierin het voortouw nemen.